

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKRE: EGY ÓRA 5 K., NEGYEDÉVRE 15 K., FÉLÉVRE 30 K., EGÉSZ ÉVRE 60 K. EGYES SZÁM 20 PILLÉR, VASÁRNAP 30 PILLÉR.

POLITIKAI LAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNY
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRÓNÓVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓSFUTAL: PÉC-SUTCA 9.

Megmozdult a föld,

írta a „Hajdúföld” 1919. január 11-én megjelent 2-ik számában. Mi már akkor tudtuk, hogy igen, tényleg meg fog mozdulni a föld, mert meg kell mozdulnia, viszont azt is tudtuk, hogy ez a megmozdulás olyan lesz, amely remegésbe fogja ejteni mindazokat, akik évszázadokon keresztül elnyomták, megakadályozták, hogy a föld a föld népével egyetemben megmozdulhasson.

Mi, akik nép vagyunk a népből, szívünk minden dobbanásával egybe vagyunk, voltunk és leszünk forrva a föld robotosaival, tényleg érezzük a morajlást, ami minden kitérésnek elengedhetetlen előjele.

Tehát megmozdult a föld, a Hajdúföld, és elküldte a hajdúfiakat, hogy hitvallást tegyenek arról, hogy a föld nem tűri tovább, hogy „idegenek” túrják-túrják vérző testét.

Hitvallást tegyenek arról, hogy a nép, a föld népe már kínította a politikai kiskorúságból. Tudja, látja, érzi, hogy rettenetes bíni követtek el ellene évszázadokon keresztül a hatalom birtokosai, amikor minden érzelmi, lelki közösséget megtagadtak a föld népével. Soha semmi komolyabb akaratnyilvánítás nem volt részükről, ami azt célozta volna, hogy a föld népének bűjén-báján segítsenek. És most? Most a viszonyok kényszerítő hatása alatt, hogy egyszerre olyan nagy népbarátoknak mutatkoznak, bizalmatlanok és ennek félreérthetetlenül kifejezést adtak, — jogosan kérdezve: Hol voltatok ti, jó urak, akkor, amikor még a viszonyok nem kényszerítettek benneteket vasakarattal? Módotok, alkalmatok lett volna saját akaratotokból ezt cselekedni sokszor, nagyon sokszor, nem tettétek, tehát nem bízunk öszinteségetekben.

Hitvallást tegyenek arról, hogy a föld népe iszonyattal gondol a lehetőségre, hogy sikerül a nép közé éket verni, elválasztani a népet, csak azért, mert egyik a föld megmunkálásával, másik ipari cikkek előállításával, harmadik a gyárak, bányák gyilkos levegőjében kifejtett munkájával szolgálja a társadalom érdekét, holott szent meggyőződésük, hogy az egész ország proletársága egymásra van utalva és ennek kifejezést is adtak egy, ami ellentmondást nem tűr.

Hitvallást tegyenek arról, hogy látják, tudják, hogy a vármegye házáat a forradalom levegője nemhogy áthatotta volna, de oda még be sem hatolhatott, attól a kínai faltól, amivel a vármegye háza el van zárva a külvilágtól. Ott még mindig azt hiszik, hogy forradalom nem is volt, az emberek még mindig a régi, jámbor, járszalagon vezethető, ápitadatlan tömegek. Nem akarják belátni, hogy ez a rettenetes világégés, amit rázdítottak az emberiségre, oly rettenetes, brutális iskola volt, amely elementáris erővel törölte ki az emberek lelkéből mindazt, ami lenyűgözve tartotta őket.

Tehát megmozdult a föld, elküldte a fiait, hogy dörögje oda megmáshatatlán akaratát. Felébressze lethargiájából az igen

jó urakat, odadörögve nekik: Ébredjétek, lássatok, halljatok!

Simon János.

A ruszinok Ukrajnához csatlakoznak

A huszti nemzetgyűlés kimondta az elszakadást

Munkács, január 22. A tegnap Huszton tartott ruszin nemzetgyűlésen 420,000 ruszin képviselőtében összesen 420 kiküldött jelent meg és kimondta Magyarország összes ruszinjainak Ukrajnához való csatlakozását. Ezzel a határozattal Máramaros, Bereg, Ugocsa, Zemplén, Abauj-Torna, Sáros, Ung és Szepes vármegyék válnának le az anyaország testéről. A gyűlés négy követet választott, akik a Magyarországot környező államok államfőinek be fogják jelenteni a huszti népgyűlés határozatát. — A magyar népkormányhoz is küldenek egy követet és bejelentik elszakadásukat. Huszton volt tegnap Stefán dr., Russka-Krajna kormányzója is, a gyűlésen azonban nem vett részt.

A csehek Ungvárott

Munkács, január 22. Ungvárott sokkal nagyobb a cseh csapatok száma, mint amennyi a város megszállására szükséges volna. A megszálló csapatok igen előzékenyen viselkednek a város közönsége irányában, ami alighanem parancsnokuknak, egy olasz ezredesnek köszönhető. Ungvárról nem közlekedik vonat Magyarországra meg nem szállított területe felé, az olasz ezredes azonban egyszerű bejelentésre engedélyt ad, a mellyel az utazni szándékozók kocsin mehetnek a legközelebbi vasúti állomáshoz.

Fővárosba hurcolt székellyi tisztviselők

Sepsiszentgyörgy, jan. 22. A román megszálló csapatok Király Aladár kormánybiztost és Háromszékmegye 11 tisztviselőjét, akik vonakodtak letenni az esküt Romániára, fogdába vetették és elhurcolták.

Járórharc Csucsánál

Nagyvárad, jan. 22. vasárnap délután a román csapatok nagyobb erőstítéssel megszállították Csucsát. A mi előretört csapataink Körösfeketetőre vonultak vissza, de előbb Csucsán és Körösfeketető között a síneket felrobbantották, úgy hogy a vasúti közlekedés ott most lehetetlen. Csucsán és Körösfeketetőn állott farkasszemet egymással a román és magyar

csapat és ebből összecsapás is támadt. Vasárnap délután egy 25 főből álló román csapat indult el Körösfeketető felé, a hegyről pedig párhuzamosan irreguláris román csapatok támadták őket. Járóharc keletkezett Csucsán és Körösfeketető között, géplegyvertüzelés, melynek az eredménye az lett, hogy a magyar csapatok visszaverték a román előőrseket. Érdekes, hogy ezt a kis harcot megelőzően a székellyek — mikor még Csucsán voltak — parlamentéretket küldtek Nagysebes felé, de a román csapatok nem fogadták őket.

A zilahi tisztviselők román haditörvényszék előtt

Budapesti tudósítónk táviratozza: A Pol. Hir. jelenti Zilahról, hogy a románok Török szilágymegyei alispánt, Tárpay főszolgabíró, Solymos zilahi polgármestert, Balázs György főmérnököt és Csáky Ferenc drt haditörvényszék elé állították.

A megszállott Máramarossziget

Máramarossziget, január 22. A várost megszállva tartó román csapatok parancsnoka, Giorgiescu ezredes, Kriesfalussy polgármesterrel egyetértésben szigorú cenzurát és szesztilalmat léptetett életbe és általában mindent megtett a rend fenntartására. 21-iktől kezdve a posta-, táviró- és telefon-forgalom is megindult, természetesen cenzura mellett. Az ukrán csapatok, melyeket a románok Máramarossziget megszállása előtt szétverték, a környékbeli hegyek közé menekültek, ahonnan most Körösmező vidékére húzódnak; ott gyülekeznek és veszélyeztetik a közbiztonságot.

A zentai tisztviselőket felfüggesztették

Zenta, jan. 22. A délszláv főispán által követelt eskü letételét az összes városi tisztviselők megtagadták, mire valamennyiüket felfüggesztették. A felfüggesztett tisztviselőket kényszerítik, hogy február 1-ig bejárnak hivatalaikba és a szerb tisztviselőket tanítsák be hivatalos teendőikbe.

URANIA

Ma. Östörtörökő
Január 24.

CASANOVA

szerelemi legenda öf-fel-vonásában

Főszereplők: Gróth Annie — Hollay Camilla — Deésy Alfréd — Kornay Richard.

APOLLO

Ma. Östörtörökő
Január 24.

Jókai Mór
regénye

AZ
ARANY
EMBER

1. RÉSZ

3 felvonásban

Főszereplők: Lenkelly Ica — Fáy Szerepna — Berkay Lilly — Beregi Oszkár — Rajnai Gábor — Szőreghy Gyula — Kürti József.

Előadások: 5 és 7 órakor.

A magyar kormány Olaszországtól vár segítséget

Bécs, január 22. A „Secolo” római jelentése szerint Rómában most a magyar kormány egyik megbízottja időzik, akinek az a feladata, hogy tájékoztassa az olasz közvéleményt és az olasz kormányt arról a helyzettől, amelybe Magyarország kerülne, ha területén a cseh-szlovákok, a délszlávok és a románok osztoznának. A magyar megbízott kéri Olaszországot, hogy mentse meg Magyarországot és ezzel örökre biztosítva lenne Magyarország hátfájáról. A „Secolo” megjegyzi, hogy a magyar követ missziója eddig csekély sikerrel járt.

Rásó kormánybiztos felajánlotta lemondását

A hajdúvármegyei földmivelők tüntetése a vármegyei közigazgatás ellen

Már napok óta beszéltek Debrecenben, hogy Hajdúvármegye szociáldemokrata kispapjai és földmivelői nagy demonstrációra készülnek Rásó István hajdúvármegyei kormánybiztos-főispán ellen és őt kényszeríteni fogják, hogy hivatalát hagyja el, ha pedig ezt nem akarná megtenni, akkor erőszakot alkalmaznak. Ez a híresztelés azonban nem bizonyult valósnak. A demonstráció ugyanis ma megtörtént, de teljesen nyugodt és csöndes lefolyású volt.

Ma reggel mintegy 2000 főnyi tömeg gyűlt egybe Hajdúvármegye minden részéből a Margit-fürdőben. A nagyszámu kispap- és földmivelő-sereg szabályos, négyes sorokban állott fel és a Marsellaisét énekelve, vörös lobogókkal vonult fel a Péterfia- és Piac-utcákra a vármegyei háza udvarára, amelyet teljesen megfoltított. Az udvaron már emelvény várta a szónokokat, az épület ajtóit és lépcsőfeljáratait előtt pedig fegyveres katonák és szervezett munkások álltak őrt, akik szigorúan ügyeltek arra, hogy semmiféle rendezettség ne történhessen.

Fél 12 órakor ért a menet a megyeháza udvarára. A gyűlést Bánhegyesi Kálmán elnök nyitotta meg, az első felszólaló pedig Kemessey András (Hajdúszoboszló) volt. Erélyesen tiltakozott az ellen, hogy a megye kormánybiztosa és tisztviselői egész hivatalos apparátusukkal a nagybirtokos-érdekek szolgálatába álltak és a megye földmivelő-munkásainak és kispapjainak megfélemlítésére a „Hajdúvármegyei Földmivelők Népszövetsége” érdekében hivatali működésük látszata alatt feltekett ki agitációt.

A következő szónok Letkovits Vilmos dr., a szociáldemokrata párt titkára volt, aki hatalmas beszédben vázolta azokat a kifogásokat, amelyeket Hajdúvármegye népe a vármegyei közigazgatás működése ellen emelt. Elmondta, hogy a vármegye hivatalnokai a régi uralom bujkáló politikai módszeréhez híven, most is éket akartak verni a földmivelő- és az ipari munkásság közé, hogy így megbontsák a sorait és gyengítsék azt a szociálista erőt, amely ma az egész magyar népköztársaságot fenntartja és a forradalom vivmányait biztosítja. A megye hivatalnokai aknamunkát folytattak a nép ellen és ennek az állapotnak sürgősen meg kell szüntetnie, a vármegyei törvényhatóság helyére olyan testületet kell állítani, amelyet a nép választ és amelyet a nép érdekei és szempontjai irányítanak. A földbirtokreform keresztülvitelére vonatkozóan a következőket mondta: A kispapok karácsonyi kongresszusa három módozatot ajánlott a reform keresztülvételére, melyet minden községben az adott viszonyokhoz kell alkalmazni. Ez a három mód: termelő-szövetkezetek felállítása, 10-12 holdas örökbérlet, vagy tulajdonbavétel megváltás útján. Az első mód ott alkalmazandó, ahol nincs elég föld. A szociáldemokrata párt meg fog felelni ama feladatának, hogy megmutassa, hogyan lehet

egy megyét átformálni az új idők szellemében.

A viharos tetszéssel fogadott beszéd után előterjesztették a következő határozati javaslatot:

„Hajdúvármegye népének 1919. január hó 21-én a vármegyei háza udvarán tartott kongresszusa bizalmatlanságát fejezi ki a vármegyei rendszerről szemben és megengedhetetlennek tartja, hogy a forradalmi idők dacára a vármegyei háza és közigazgatásában még mindig a régi reakciós népellenes irányzat uralkodik. A vármegyei hatalom mai összetételében nem látja biztosítottak a kongresszus a földbirtokreformot és a politikai átalakulás nagy feladatainak becsületos keresztülvételét. Ezért követeli

1. A virilizmus azonnali megszüntetését, a virilizmust nem ismeri el és a virilis képviselők helyét a 26-án minden községben megtartandó népgyűlések fogják betölteni.

2. Rásó István kormánybiztos azonnali felmentését.

3. Szükségesnek tartja a kongresszus, hogy a kinevezendő új főispán és az újonnan összeülő vármegyei közgyűlés sürgősen vigye keresztül a vármegyei közigazgatás rendszerben és személyben való átszervezését, az új idők szelleme szerint.

4. Felhívja a kongresszus Hajdúvármegye kispapjait, földmivelőit és gazdasági eselődjeit, hogy érdekeinek védelmére erősen szervezkedjenek.”

A nagygyűlés egyhangulag el fogadta ezt a határozati javaslatot, amelynek értelmében — mint érdekfűzőnkre nekünk emondták — vasárnap, január 26-án egész Hajdúvármegyeben megtartják a törvényhatósági tagválasztásokat, még pedig a nemzetgyűlési választásokról szóló 1918. évi I. néptörvény alapján.

A határozati javaslat elfogadása után Kozma A. Lajos beszélt, aki kifogásolta Rásó Istvánnak főispán-kormánybiztossá való kinevezését.

Kemessei András, Bagdás János, Horváth Miklós, Biki Gábor, mint Alsójózsa és Hajdúszoboszló küldöttei beszélt. Végül egy kommunista felszólalás is volt. Egy órakor a gyűlés résztvevői teljes rendben szétoszlottak.

Értesülésünk szerint a mai gyűlésen történtek konzekvenciájaként Rásó István kormánybiztos-főispán még a déli órákban telefonon felajánlotta a lemondását Nagy Vince külügyminiszternek.

Conrad tábornok felelős a háború kitöréséért

A német-osztrák külügyminiszter vádjai

Bécs, jan. 22. Bauer Ottó külügyi államtitkár nyilatkozott a háború okozóiról és legfőképpen hőtendorfi Conrad bárót vádolta, hogy a háború kitöréséért legnagyobb mértékben az ő lelküseretét terheli a felelősség. Az összes erre vonatkozó akták között van egy *plüherjesztés*, amelyet hőtendorfi Conrad báró 1914. július 22-én, néhány nappal a Szerbiának szóló hadüzenet előtt Ferenc József-nez intézett. Ez összefoglalása volt annak a személyes megbeszélésnek, amelyet Conrad tábornok Berchtold gróf külügyminiszterrel az e.ö. napokon folytatott.

Bauer szerint Conrad, amikor első ízben neveztek ki vezérkari főnökké, rámutatott arra, hogy a monarchia döntő problémája a Balkánon elsősorban a délszláv és szerb kérdés megoldásával dől el. Ezeknek a kérdéseknek a megoldásához előzetesen Olaszország legyőzése volt szükséges. Azért, hogy a monarchia Szerbiával szemben szabad kezet nyerjen, Conrad az ehez a célhoz vezető összes előzetes katonai intézkedéseket megtette.

A politika eseményei

Ki lesz az új külügyminiszter?

A kormány elhatározta, hogy a külügyminiszteri tárcát minél előbb betölti. A külügyi tárca jelöltjei közt emlegetik Festetics Sándor gróf volt hadügyminisztert és Ambrózy Lajos grófot, aki jelenleg a külügyminisztérium elnöki osztályát vezeti, de a legvalószínűbb jelölt Nemesse Albert gróf volt párisi követségi tanácsos, aki később stuttgarti követ volt.

Nem nevezik ki a nemzetiségi minisztert

A radikális párt vezetősége nemzetiségi miniszterül Varjassy Lajos dr. aradi kormánybiztost jelölte. A tegnapi megtartott minisztertanácson az a vélemény alakult ki, hogy ezt a tárcát ez idő szerint nem töltik be, mert az idegen megszállás következtében ebben a pillanatban nem tartoznak nemzetiségek a kormány hatásköré alá.

A Nemzeti Tanács ülése

A Nemzeti Tanács végrehajtó bizottsága ma délután Hock János elnöklete alatt ülést tartott. Az elnök indítványára elhatározták, hogy a nemzeti tanács január 11-iki ülésének jegyzőkönyvét, amely ülésen a nemzeti tanács végrehajtó bizottsága Károlyi Mihályt az államfői hatalommal ruházta fel, a népköztársaság egyik alapokmányának tekinti, azt sokszorosítja és megőrzés végett eljuttatja ugyanazokhoz a helyekhez, melyeknek annakidején a néptörvényeket elküldték, e nagyfontosságú ülés jegyzőkönyvének egy diszpéndányát pedig Károlyi Mihály köztársasági elnöknek fogja átnyújtani.

A nemzeti tanács továbbá kimondta, hogy a békekötés alkalmával a tiszta wilsoni elvek alapján áll és a népek szövetségét a megegyezéses és megértéses béke alakjában kívánja megvalósítani. Ez az az erkölcsi alap, melyhez szilárdan ragaszkodva, minden erőszakos imperiálista törekvéssel szemben sikeresen fogunk szembeállítani.

Kihallgatások a köztársaság elnökénél

Budapest, január 22. Károlyi Mihály elnök ma déli fél 1 órakor együttes kihallgatáson fogadta Ugron Gábort és Urmánczy Nándort, akikkel az erdélyi magyarok helyzetéről tanácskozott.

A miniszterelnöki sajtófőnök lemondott

A Pol. Hir. jelenti: Halász Lajos helyettes államtitkár, a miniszterelnöki sajtóosztály főnöke, ma lemondott állásáról.

Teljes az egyetértés

Szabó István és Buza Barna miniszterek közti

Budapesti tudósítónk táviratozza: A lapokban fölmerült ama híresztelések kapcsán a Szabó István tárcanélküli és Buza Barna földmivelésügyi miniszter között fölmerült ellentétéről, amely szerint a földreform kérdésében nem egyeztek meg, Buza Barna a következő nyilatkozatot tette ma egy újságíró előtt:

— Egyes lapok igen nagy örömmel igyekeztek ellentétet látni Szabó István nyilatkozata kapcsán köztem és Szabó István között. Nekem viszont jólesik, hogy a lapoknak örömet a leghatározottabban elronthatom és kijelentem, hogy én Szabó Istvánnal teljes és tökéletes egyetértésben vagyok és igen erős a bizalmam, hogy ezt az egyetértést sohasem fogja megzavarni semmiféle. A munkálatok megindítása, a föld felosztása, az igénylők kielégítése valószínűleg hatáskörömben marad. A földek átadása, a pénzügyi lebonyolítás, az új birtokosoknak felszereléssel és egyéb szükségességekkel való ellátása és szövetkezetekbe való szervezése lesz Szabó István hatásköre.

25 millió arany dolláros kölcsön

A Pol. Hir. jelenti: Egyes napilapoknak az a híre, hogy a tegnapi minisztertanács Szende Pál pénzügyminiszternek azzal az előterjesztésével is foglalkozott, amely szerint a kormány egyik megbízottja a napokban Bernbe utazik egy 25 millió arany dolláros kölcsön lebonyolítása végett, nem felel meg a tényeknek. A minisztertanács ezzel az ügyvel nem foglalkozott és ilyen tervről egyelőre szó sincs.

Egy angol lap támadása Károlyi Mihály ellen

Zürich, jan. 22. A *Nene Züricher Zeitung* visszautasítja a *Daily Telegraph* január 1-iki számában megjelent, Károlyi Mihályt támadó cikkét, amely azt írta, hogy Károlyi csak politikai hatalomra vágyódott volna. — írja a N. Z. Ztg. — akkor ő, mint mágus, a régi rezsim alatt nagyon könnyen elérhette volna azt. A dolog teljesen másképp van. Károlyi már a háború előtt is, de még inkább a háború alatt a régi politikai irányzat ellen, a demokráciát és a nyugati hatalmak felé gravitáló külpolitikáért küzdött, megjelölve azt az egyetlen helyes utat, melyen Magyarországnak ha'adnia kell. Károlyi politikai hatalma új irányt jelent, mivel bevonta a kormányzásba azokat a néprétegeket, amelyek idáig minden politikai jogot nélkülöztek. Ezeket az új politikusokat és pártokat nem lehet a háborúért teletölteni, mert ezek — éppen úgy, mint Károlyi — nélkülöztek minden politikai hatalmat. Károlyi az egyetlen ember, aki úgy a polgári, mint a szociálista pártok bizalmát tökéletesen bírja. A magyar kormány nem kér kivételes elbánást az entente-től Magyarország részére, de igenis kéri az igazságot és nem egyezhetik bele abba, hogy Magyarországot odadobják szabad zsákmánnyul a szomszédos országoknak, amelyek nem állnak Wilson elvei alapján, kiszolgáltatva a magyarokat más államok imperializmusának. Hiszen a magyar fezzveretést igen sokban hozzájárult Ludendorff imperialisztikus törekvései letöréséhez.

A felvidékiek emlékirata és a külügyminisztérium

Félmillió aláírás

az elszakadás elleni tiltakozó nyilatkozaton

A magyar népköztársaság külügyminisztere 163. Prop. sz. alatt a következő leiratot intézte Bernlak Nándor dr. egyetemi tanárhoz:

„Értésemre jutott, hogy Tanár Ur egy-az entente kormányaihoz intézendő emlékiratot szerkesztett.

Nagyon lekötelezne, ha ezen emlékirat kéziratának egy másolatát, azon esetben pedig, ha már nyomtatványban is megjelent volna, 200 példányt rendelkezésemre bocsátani szíves volna.

Fogadja Tanár Ur őszinte tiszteletem és előzetes köszönetem nyilvánítását.”

A felvidékiek mai értekezletükön a leiratot tudomásul vették és elhatározták, hogy az emlékirat kétszáz példányát késszeggel bocsátják a külügyminisztérium rendelkezésére.

Együttal örömmel vették tudomásul az elnök jelentéséből, hogy eddig mintegy fél millió, a csehek által megszállott területen lakó túlnyomórészt tót nemzetiségű, felvidéki pol-

gár irt alá egy nyilatkozatot, amelyben a Felvidéknek a magyar állam kebelében való megtartását követeli.

Letartóztatások a 4 milliós burgonyapanama bűnpörében

Marich miniszteri tanácsos, Miklós Jenő igazgató és Lukács Ernő helyettes igazgató a rendőrség foglyai

Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy a négy milliós burgonyapanama ügyében megindított nyomozás, amelyet Szentkirályi Béla dr. főkapitányhelyettes irányított, szenzációs eredményre vezetett. A nyomozás során számos gyanúok merültek föl Marich Jenő miniszteri tanácsos, a közlelemzési minisztérium elnöki osztályának volt vezetője, Miklós Jenő, az Országos Burgonya-Közvetítő Iroda volt igazgatója és László Ernő, az Országos Burgonya-Közvetítő Iroda helyettes igazgatója ellen. Ma reggel rendőri bizottságok jelentek meg Marich Jenő, Miklós Jenő és László Ernő lakásán, ahol házkutatást tartottak és végül mind a hármat előállították a főkapitányságon.

A rendőri nyomozást megelőzőleg az Országos Közlelemzési Hivatal folytatott vizsgálatot ebben az ügyben. A könyvek átvizsgálása alkalmával konstataálták, hogy nagyobb összegek hovatordítása nincs igazolva és egyes könyvelési tételeket meghamisítottak. Minthogy a házi vizsgálat sikkasztás, hűtlen kezeltés, közokirathamisítás és csalás jelenségeit látta fenforogni, az Országos Közlelemzési Hivatal kérte a bűnvádi eljárás megindítását ismeretlen tettesek ellen.

Délben negyed 1 órakor ért véget a rendőrségen Marich Jenő miniszteri tanácsos kihallgatása. Dörning Henrik rendőrtanácsos a főkapitány utasítására kihirdette Marich előtt az előzetes letartóztatást elrendelő végzést. A végzés indoklása elmondja, hogy a 10 millió koronán felüli haszon eltűnésében, vagyis a 3,9 millió korona eltűnésében Marich Jenőnek közvetlen szerepe volt, mert ezzel az összeggel önhatásmulag rendelkezett, Miklós Jenő igazgatót hamis könyvelésre bajtorta fel és ezt udva, színleges vizsgálatot rendeltetett el a közlelemzési hivatalban, nyilván azzal a céllal, hogy a valódi tényállást meghamisítsa. Megállapította ezenkívül a nyomozás azt is, hogy Marich az okmányok eltűntetésében is közreműködött.

Marich Jenő tiltakozott a végzés ellen és ártatlanságát hangoztatta. Kijelentette, hogy letartóztatása nem történt volna meg, ha Windischgrätz herceg kellő módon, az ügy minden részletére kiterjeszkedően tett vallomást, mint ahogy elvárhatta volna tőle.

Ezután Miklós Jenő előtt hirdette ki Dörning rendőrtanácsos a letartóztatást rendelő végzést. Miklós is ártatlanságát hangoztatta. Mindkettőjüket Bialoszkurszki detektívfelügyelő szobájába kísérték. Letartóztatásuk a Btk. 141. §-ának 2. és 3. pontja alapján történt.

Sem Miklós Jenőnek, sem Marichnak a lakásán nem találtak a rendőrség emberei jelentékenyebb összeget. László Ernő lakásán azonban 180,000 korona készpénzt, bankjában pedig 20,000 koronát foglaltak le; ezenkívül László iratai között a Popper salzburgi ügynökkel folytatott levelezésére akadtak rá a detektívek.

László Ernő előtt délután 2 órakor hirdette ki Dörning rendőrtanácsos az előzetes letartóztatást elrendelő végzést. Mind a három letartóztatott ügyvédje után feltolyamást jelentett be a végzések ellen. Marichot, Miklóst és Lukácsot holnap kísérik át az államügyészséghez.

A letartóztatás után a hírlapírók fölkeresték Szentkirályi Béla dr. főkapitányt, aki az ügyről többek közt így nyilatkozott:

— A letartóztatásokkal intő példát akarunk statuálni arra, hogy nem ismerünk különbséget kis és nagy gazemberek között. Ez volt az utolsó évek legpiszkosabb panamája. Ha purifikálni akarunk, meg kell tisztítanunk a társadalmat a veszedelmes mótelyektől.

Gröner tábornok köztársasági elnökjelölt

Berlin, jan. 22. Szociáldemokrata körökben hangulatot csinálnak Grönernek a német köztársaság elnökévé leendő megválasztása érdekében. Grönert a szociálista forradalom tábornokának nevezik. A demokrata párt Dernburg volt államtitkárt jelölt az elnökségre.

A német választások

Berlin, január 22. A választások eredménye annyiban ismeretes, hogy most már legalább áttekintést lehet nyerni a nemzetgyűlés pártviszonyairól. A többségi szociáldemokratáknak mintegy 160—170, a független szociálistáknak 25, a német demokratáknak körülbelül 70 és a centrumnak 74 mandátuma lesz. Az egész birodalomban összesen 443 képviselőt kellett volna választani, de csak 422 képviselőt választottak, mert Pflszasz-Lotharingiában megakadályozták a választást.

Berlin, jan. 22. A nemzetgyűlési választások végleges eredménye nem hivatalos jelentések szerint a következő: 37 választókerület 421 képviselőt választott, akiknek számaránya ez: német nemzeti párt 34, keresztény néppárt 88, német néppárt 23, német demokrata párt 77, szociáldemokrata párt 164, független szociáldemokrata 24. Megválasztottak továbbá 11 pártonkívülit, akik közül 4 a paraszt- és földművelés-demokraták képviselője, 4 a parasztpárti, 2 a württembergi paraszt- és polgárszövetség képviselője.

Eichhorn letartóztatják

Berlin, jan. 22. A rendőrség arról értesült, hogy Eichhorn Spartacus-párti volt rendőrfőnök néhány nap óta Berlinben tartózkodik. Házát a kormány katonái körül állták és letartóztatása minden pillanatban várható. Eichhorn ellen különböző bírségelemek miatt körözőlevelet bocsátottak ki.

A berlini villamosmunkások sztrájkja

Berlin, jan. 22. A villamos művek munkásainak sztrájkja következtében ma több száz üzlet nem volt szüneteltetni a munkát. Az üzleteket csak késő délelőtt lehetett kinyitni és korán délután be kellett zárni. A posta-üzem szintén szenvedett a sztrájk miatt, az egész távbeszélő fizetést beszüntették. A közúti vasut csak néhány vonalon közlekedett, melyet nem sztrájkoló villamosmunkások műveket láttak el árammal. A lakosság, valamint a körházak élelemzése szintén szenved.

A lengyelek és a németek

Berlin, jan. 22. A Berliner Tagblatt poseni jelentése szerint a lengyelek néhány nap előtt hét poseni német embert tuszként elhurcoltak, agyonölték őket és holttesteiket megcsönkítva egy gödörbe dobálták. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a németekkel vadállati módon bántak el. Mindegyiknek testét számtalan seb borítja.

Mogladul az élelmiszerszállítás a központi államokba

London, jan. 22. A Reuter-ügynökség jelentései, hogy két-három hét múlva a német kereskedelmi hajók a szövetségesek ellenőrzése alatt ismét elindulnak, főleg abból a célból, hogy a szövetségesek eddigi ellenségeinek élelmiszert hozzanak. Ugy az emberiség, mint a felszabadított országok érdeke az, hogy minél előbb segítséget kapjanak.

A Munkástanács virilisek helyett proletárokat követel a vármegye törvényhatóságába

A Munkástanács ülése

Tegnap éjjel nagy jelentőségű ülést tartott a debreceni munkástanács Simon János elnöke alatt. Elnöki jelentések után napirend előtt a katonatanács kiküldötte Illés István főhadnagy üdvözölte a munkástanácsot s biztosította a katonák szolidaritásáról és kérte újabb tagok bekapcsolását. A munkástanács Haller Gyulát, Reisinger Józsefet és Markovits Lajos drt bizta meg a képviseléssel.

Leikovits Vilmos dr. párttitkár jelentést tett arról, hogy a vármegyei hatóságok szociálistáknak agitatívot tapasztalt és különösen kiemelte, hogy a vármegye urai, élükön Rásó István kormánybiztossal, a vármegyei hatóságok helyiségében a vármegyei tekintélynek és hivatalos-hatalmuknak, anyagi előnyöknek felhasználásával, a tisztikar bevonásával a szocialista-párt ellent dolgozik. Tiltakozást jelentett be Rásó István kormánybiztos átiratával szemben és kifejezte reményét, hogy a megye népe meg fogja adni a méltó választ arra, hogy lehet a kizsákmányolt ipari és földmunkások és kisgazdák közé éket verni.

Handler Gyula kormánybiztos a törvényes keretek közötti cselekvést tartja helyesnek. Horvát Sándor dr., Vági István, Hadas (H. nánás), Ókrós (H. nánás), Hajdu, Markovits dr. és Szepessy Albert felszólalása után a Munkástanács határozatilag kimondta:

„A Munkástanács megértését és rokonszenvét fejezi ki Haidumegye népének 1919. jan. 22-én megnyilvánuló demonstrációja iránt és utasítja a végrehajtó-bizottságot, hogy olyan megállapodást létesítsen a megyei földmunkás-proletársággal, amely szerint követelik Rásó István kormánybiztos azonnali eltávolítását és a virilisek helyett a proletárok képviselését.”

Ezután Kraft Sándor határozati javaslatát tárgyalta az árvizsgáló-bizottság újraszervezéséről. Horvát Sándor dr. és Handler Gyula felszólalása után Markovits Lajos dr. amaz indítványát fogadta el a munkástanács, hogy „felszólítja az árvizsgáló-bizottság tagjait, hogy megbízásukról mondjanak le, nehogy kénytelen legyen a munkásság ezt a minisztérium utján keresztülvenni, mert a bizottság tagjai eddig körelességüket nem teljesítették.

Szempéteri István jelentést tett ellenőrző tevékenységéről és különösen az anyaggyűjtő-raktár áruiról. Ez áruk minőségének megvizsgálására bizottság küldetett ki.

A lakásrekvirálási rendelet végrehajtásához a Munkástanács, mint bizalmi embert, Markovits Lajos drt küldte ki.

A leszerelt katonák fővel való ellátása ügyében a Munkástanács kimondta, hogy Kraft és Balogh Imre tanácsadókat kiküldi,

hogy a kereskedőknél lévő kalapok, sapkák árait állapítsák meg és jelöljék meg és az így megállapított árákból a leszerelt katonák igazolványok felmutatása után 40 százalék engedményt kapnak. Az igazolványra a „fővelgel ellátva” reávezetették.

A királypárti forradalom Portugáliában

Madrid, január 22. A kormány azt a hírt kapta, hogy Portugália északi részében felülkerekedett a monarchista mozgalom. A telefon- és távirat-összeköttetés Lisszabon és Porto között megszakadt. Lisszabon csatlakozott a mozgalomhoz. Lisszabon csatlakozott a mozgalomhoz. — Manuel volt királyt Lisszabonban és Portóban királlyá kiáltották ki.

Páris, január 22. A lapok jelentik Madridból: Híre jár, hogy Portugáliában a monarchista mozgalom tért nyer. — Hír szerint Manuel király a lisszaboni kikötőben egy hajón tartózkodik.

Vyx alezredes titkos missziója

Az entente Erdély kisebb részét íélte a románoknak

Nagyváradról jelenti tudósítónk: Kun József hadnagy a magyar hadügyi kormány megbízásából állandó összeköttetésbe jutott Vyx francia alezredes budapesti vezérkarával és a francia tisztek révén tudomással bír az entente politikai terveiről, sőt a legtitkosabb rendelkezésekről, amelyek a francia katonai misszió magyarországi tartózkodására vonatkoznak. Kun József, aki a magyar hadügyminiszter megbízásából legközelebb mint a katonai hírszerző iroda futártiszte, külföldi kiküldetésre indul, komoly és megbízható értesülésekről a következőkben informálta tudósítónkat:

— Vyx alezredes közvetlen környezetéből hallottam, hogy a francia csapatokat az entente elsősorban azért küldte Budapestre és Magyarországra exponáltabb városaihoz, hogy az Oroszországból importált bolsevizmus terjedését megakadályozzák. A francia katonai bizottságnak és a magyar kormánynak tudomása van arról, hogy Oroszországból ugyszólván naponként érkezik egy-két orosz bolsevista, aki a szovjetkormány megbízásából a bolsevista propaganda céljaira nagymennyiségű aranypénzt hoz Budapestre. Az orosz bolsevisták kiutasítását és a propagandapénz elkobzását a kormány csak azért nem rendeli el, mert ezzel csak népszerűbbé tenné a bolsevizmus terjedését és titokban még fokozottabbá növelné az agitációt.

— Az entente főleg azért ellenőrzi a magyarországi eseményeket, hogy elősegítse Károlyi Mihály kormányának konszolidálását és ezzel a dunamenti népköztársaság rendjét és a nyugateurópai szövetséges államok érdekszférájában való elhelyezkedését biztosítsa. Az entente terveivel az sem ellenkezik, ha koalíciós magyar kormány helyett esetleg tiszta szocialista kabinet kormányozza az országot, csak azt nem akarja, hogy szélső szocialista, kommunista vagyis bolsevik proletárok vegyék át a hatalmat, mert ezt veszélyesnek tartja az entente-ra.

— Vyx alezredes kormánya intencióit tolmácsolta, amikor kijelentette illetékes körök előtt, hogy tiszta franciákból álló csapatokat épen azért nem szállítanak Budapestre és a megszállott magyar területekre, mert a francia katonákat féltik a bolsevik-eszme

befolyásától. Ezért, ha nem sikerülne a jelenlegi kormány, vagy tiszta szociáldemokrata kormány konszolidálása, az entente kénytelen lenne gyarmati (színes) csapatokkal elárastani az országot. A francia gyarmati katonák tíz évi katonai szolgálatra kötelezték magukat azzal a rekompenzációval, hogy szolgálatuk letelte után Franciaország földet biztosít számukra, amelyet mint békek Francia polgárok, tulajdonukba vehetnek s ezért a jutalomért épen oly türelmesen teljesítik a katonai szolgálatukat s így szükség esetében európai Magyarország bármely részén, mint a saját országukban, a bolsevizmus pedig rájuk nézve teljesen közömbös és távolos.

— A budapesti francia tisztek az entente hivatalos forrásai nyomán több ízben folytattak bizalmas tárgyalásokat, amelyeket alkalmam volt megfigyezni. Ezek szerint Magyarország különböző nemzetiségeinek terjesztése csak provizórikus és nagyrésztben teljesen önkényes, mert az entente a békekongresszusi szigorúan tárgyalagos döntéseket fog hozni a megszállott területek hovatartozásáról. Az entente már eddig is azon az állásponton van, hogy az ideiglenes megszállás jóval túlment azokon a jogos határokon, amelyek az önrendelkezési elvek érvényesítését jelölik. A békekongresszus tárgyalásai olyan értelemben fognak igazságot szolgáltatni, hogy Magyarországon a konszolidált magyar népköztársaság területének túlnyomó részét megtartja. A szerb igényeket a Bácska, Bánát és Baranya egy részével, a cseh-szlovák aspirációkat néhány felvidéki vármegye imperiumával, a román túlzott követeléseket pedig Erdély túlnyomóan románlakta vármegyéinek átengedésével fogja a békekongresszus kielégíteni, de a cseh 3-4 magyar és a románok 6-7 erdélyi vármegyéinél többet nem kapnak.

A békekongresszus nem tárgyal a szovjet-kormánnyal

A volt dán követ jelentése az oroszországi helyzetről

Páris, jan. 22. Hivatalosan jelentik: Wilson elnöknek, valamint a szövetséges és csatlakozó hatalmak miniszterelnökeinek és külügyminisztereinek tegnap délelőtt és délután tanácskozó ülésük volt, amelyen Scavenius volt dán követ nagy határozottsággal fejtette le felfogását az Oroszországon fennálló bolsevik uralomról. Felfogása szerint egyáltalán nem lehet tárgyalásokat kezdeni a bolsevik képviselőkkel, akik lapjaitokon nyilván a többi kormány elleni harc mellett foglalnak állást. Utalt arra, hogy a bolsevik rezsim teljes életében áll egy józan kormány létlegésével. Amíg Oroszországban ez a helyzet tart, Európában lehetetlen a maradvány béke.

A délutáni ülést szintén az orosz kérdés tárgyalásának szentelték. Ugy látszik, a szövetséges hatalmak képviselői abban fognak megegyezni, hogy szabad folyást engednek az oroszországi ügyek fejlődésének. Ilyenképpen intervencióra nem kerül a sor, másrészt az oroszban nem is fognak tárgyalni a bolsevik kormánnyal. Egyébként nem hallgatnak többé Sasauowra, sem Miklós cárt volt külügyminiszterére.

A vörös gárdisták Varsó ellen vonulnak

Páris, jan. 22. A holnap délelőtt 11 órakor kezdődő ülésen megkezdik a Lengyelországgal kapcsolatos problémák tárgyalását.

A szövetséges kormányok híreket kaptak a bolsevizmusnak Lengyelországban is észlelhető nagyarányú fejlődéséről. A vörös gár-

disták Varsó ellen vonulnak. Ilyen körülmények között lehetséges, hogy a szövetségesek segítséget nyújtanak Lengyelországnak.

Wilson a népek szövetségéről

Páris, jan. 22. A pénteken vagy szombaton tartandó teljes ülésen Wilson elnök fel fogja olvasni a nemzetek ligájáról szóló emlékiratát.

A központi hatalmak a népek szövetségében

Newyork, jan. 22. Robert Cecil lord Párisban fogadta az Associated Press munkatársát. A beszélgetés során az angol miniszter kijelentette, hogy Németország, az osztrák-magyar monarchia, Bulgária és Törökország csak akkor léphet be a népek szövetségébe, ha a szövetség meggyőződik róla, hogy ezeknek az államoknak joguk van helyet foglalni a világ megbízható nemzetek között. Németországra nézve az lesza megbízhatóság próbaköve, hogy kormánya függetleníténi tudja magát minden katonai felügyeletől. Ausztria és Magyarország esetében az az a helyzet állunk szemben, hogy amióta a forradalom darabokra szakította a volt monarchiát, nagy nehézségek támadtak. A most keletkezett nemzeti államokban is állandó jellegű megbízható intézményeket kell létesíteni.

Az entente-sajtó a tárgyalások nyilvánosságáért

Genf, jan. 22. A Párisban tartott hírlapírói gyűlésen 12 tagú bizottságot választottak, amely 3-3 francia, angol, amerikai és olasz hírlapíróból áll. A bizottság a hírlapírók kővetkező kívánásait terjeszti a békekonferenciára elé:

1. A békekonferencia tárgyalásai legyenek teljesen nyilvánosak.
  2. A konferenciának hivatalos, a nyilvánosság elé szánt közleményei a lehető legteljesebbek legyenek.
  3. A tárgyalások jegyzőkönyvei közlendők a sajtóval, nem ugyan abból a célból, hogy azokat a lapokban szöszertint publikálják, hanem azért, hogy abból a lapok belátásuk szerint tudósításokat közöljenek.
  4. A hírlapírók szabadon érintkezhetnek a kongresszuson résztvevő delegátusokkal.
  5. Egyforma bánásmód a szövetséges országok összes hírlapírói részére és a cenzúra megszüntetése.
  6. Belépési jog a megnyitó ülésre.
- A franciákat kivéve, az összes idegen hírlapírók egyhanguan elfogadták ezt a határozatot.

Wilson a délszláv követelésekért

Zágráb, jan. 22. Wilson egy szláv gyűlésnek hozzá intézett táviratára azt válaszolta, hogy meggyőződése szerint az olaszoknak ki kell üríteni mindazokat a területeket, amelyekben a délszlávok többségben vannak.

Letartóztatták a Marghiloman-kormány két miniszterét

Bukarest, jan. 22. A Bratianu-kormány elrendelte azoknak az összes politikusoknak az elfogatását, akik az okkupáció alatt a németekkel együtt intézkedtek. A rendelet közzétételében a napokban a tisztás kaszinó előtt zavargás történt, amelynek 10 halottja és sok sebesültje van. Száznál több embert letartóztattak, közöttük Arion volt külügyminiszter, aki mint a Marghiloman-kormány tagja, megkötötte a bukaresti békét. Costachi volt belügyminisztert szintén letartóztatták.

A franciák annokálják a Saar-medencét

Genf, január 22. A Havas-ügynökség jelentése szerint a francia kamarának az a bizottsága, amely a gazdasági kérdések tanulmányozására volt kiküldve, elkészült jelentésével és ebben a Saar-medencének Franciaországhoz csatolását követeli, továbbá a szabad hajózást a Rajnán, Strassburg kiépítését, végül nyersanyagok szállítását Németországból. Mindez kárpótlás volna.

HIREK

A budapesti egyetem új tanárai. Budapesti tudósítónk táviratozza: Kunfi Zsigmond közoktatásügyi miniszter közölte a budapesti tudományegyetem tanári karával, hogy a Lovász Márton volt vallás- és közoktatásügyi miniszter által megállapított új tanszékekre, a befőtlenül hagyandó üres tanszékek terhére kinevezte: A goston Péter dr. a magánjog, Farkas Géza dr. az agrárpolitika, Jász Oszkár dr. a szociológia, Kovács Gábor dr. a társadalomgazdaságtan, Rónay Zoltán dr. a politikai tudományok, Varga Jenő dr. a gazdasági politika és Vámbéry Rusztem dr. a kriminológia tanszékére nyilvános rendes tanárokká.

A Debreceni Köztársasági Párt a következő átiratot kapja a szociáldemokrata párttól:

A Köztársasági Párt Elnöki Tanácsának Helyben.

A Bika-szálló dísztermében 1919. január 19-én a köztársasági párt által rendezett népgyűlésen történt tüntetéssel kapcsolatban tisztelettel közöljük, hogy ezen demonstráció nem a köztársasági párt ellen irányult, hanem Roszkowitz Arthur ur ellen, aki a köztársasági párt nevében a „Pesti Hírlap”-ban közleményeket helyezett el s ezzel a közleménnyel a reakciót védte. Részünkről nagy súlyt helyezünk arra, hogy a köztársasági párttal való jóviszonyunk hasonló esetekkel meg ne zavartassék.

Debrecen, 1919. január 20.

Tisztelettel: a Magyarországi Szociáldemokrata Párt debreceni titkársága.

Dr. Leikovits sk.

Szibériában levő hadifoglyaink hazaszállítása. Budapesti tudósítónk táviratozza: A kormány, hogy az évek óta nehéz fogságban szenvedő hadifoglyaink, valamint itthon levő hozzátartozóik fájdalmát enyhítse, felkérte a svájci kormányt, hogy Anglia, Amerika, Franciaország és Japán kormányainál sürgősen járjon közbe annak kieszközlése végett, hogy Szibériában levő hadifoglyaink hazaszállítását megengedjék. Az Olaszországban levő hadifoglyok azonnali hazabocsátása iránt a külügyminisztérium a budapesti spanyol főkonzulátus útján az olasz királyi kormányhoz fordult.

Ausztriai künnlevőségek bejelentése. A debreceni kereskedelmi és iparkamara ezúton hozza érdekeltsége tudomására, hogy a külföldi vagyonérdekeket védő szervezet (Budapest, V., Szemere-utca 6. sz.) felvette működési körébe magyar cégeknek, vállalatoknak és honosoknak Ausztriában és Bosznia-Hercegovinában lakó odósokkal szemben fennálló követeléseinek, illetve künnlevőségeinek gyűjtését és lehető érvényesítését is, valamint az ezen országokban levő egyéb magyar vagyoni érdekeltségre vonatkozó adatok nyilvántartását. A künnlevőségek bejelentése a legcélszerűbben úgy történik, hogy

a hitelezők minden egyes tételről, tizfilléres hétével, a múlt év végéig terjedő kamatszámítással és cégszerű aláírással ellátott folyószámla-kivonatokat küldenek be 2-2 példányban országok szerint összeállított gyűjtőjegyzékek kíséretében közvetlenül nevezett szervezethez.

Davit Emo kegyelmei kapott. Bécsből táviratozzák: Az államtanács Earl Julia gyilkosának, Davit Emonak halálbüntetését kegyelemből életfogytig tartó börtönbüntetésre ítélte.

Szabad Iskola. Csütörtökön, e hónap 24-én este 6 órakor Hegger Flóris felső kereskedelmi iskolai tanár tart előadást Ibsen Henrikről, a világirodalom egyik legnagyobb drámáiról. Az előadó először Ibsent mint norvég költőt fogja ismertetni, azután pedig mint a világirodalom klasszikusát. Ibsen elsősorban szociális és politikai problémákat vet fel drámáiban és ez a körülmény ma is aktualitást ad költészetének. Korunk igen sok kérdését teszi megbeszélés tárgyává, amit szinte tökéletes drámatechnikai készítséggel, a naturalisztikus író kitünő meglátásával tud a közönség elé hozni. Az előadás folyamán tüzetes ismertetésre kerülnek Ibsen leghíresebb szociális irányú drámái. A társadalom támaszai, Nóra, Kísértetek és A népgyűlölő. Az érdekes előadásra felhívjuk a közönség figyelmét, amely az Ipartestület dísztermében (Simonffy-u. 1. c. II. em.) fog megtartani.

Agyonvert rekviráló szerb katonák.

Kaposvárról táviratozzák: Barcs községgel minden összeköttetés megszűnt, hat nap óta senkit sem engednek sem ki, sem be. Néhány embernek sikerült onnan elszöknie és elbeszéléik, hogy a szerbek nem kiütéses tüsz miatt rendelték el a zárt, hanem egy szomorú incidens miatt. Barcsban ugyanis a szerb katonák rekquirálni kezdtek, aminek a polgárság ellenszegült, 9 szerbek támadóan léptek fel, mire a baresiak két szerb katonát agyonverték. A segítségül hívott szerb erők több polgárt statárium útján agyonlőttek.

A hadapródiszkolai növendékek jövője.

Budapesti tudósítónk jelenti: A hadügyminisztériumnak tudomására jutott, hogy a hadapródiszkolákban és a Ludovika Akadémiában levő növendékek szülei nyugtalanoknak gyermekeik sorsa miatt. A hadügyminisztérium közli, hogy a katonai nevelőintézetek parancsnoksága a növendékeket a szülők kérésére azonnal elbocsátja. Ha tehát valaki polgári nevelésbe akarja átadni gyermekét, azt akadálytalanul megteheti.

Hány román köztisztviselő van Magyarországon? A románok tudvalevőleg át akarják venni Erdély közigazgatását. Természetesen ennek keresztülvitele nem csekély akadályokba ütközik, mert a közigazgatásnak románná való átforgalmazása elsősorban az eddigi funkcionáriusokra lehet számítaniok. Érdekes tehát tudni, hogy miképpen oszlik meg a román és a más nemzetiségű hivatalnokok száma. — Statisztikánk a Keletmagyarországi vármegyéjére vonatkozó adata a következők. A vármegyei központi irodában 843 tisztviselő teljesít szolgálatot; ezek közül román 31, a járásokban 673 közigazgatási tisztviselő között 40 román, 833 körösök tisztviselői karában 566 közül 1 román, kisebb városokban 1087 közül 93 román van. A pénzügyi szakban (igazgatóságok és adóhivatalok) 856 tisztviselő közül 51 román, a bíróságnál 800 bírósági funkcionárius közül 50 román van. — Összesen tehát 5658 köztisztviselő közül 523 román a vármegye területén. Az egyes járásokban a román tisztviselők száma így oszlik meg: 7 főszolgabíró, 15 szolgabíró, 3 közigazgatási gyakornok, 15 írnök. A bíróságnál 1940 jog-

gyakornok közül 156 román van. Keletmagyarországon 402 román ügyvéd működik. Ezen összeállítás alapjául az 1910. évi Tiszti Cintár szolgál.

— **Molnár Ferenc** legújabb könyve, az „Andor”, immár kb. 40,000 példányban forog közkezen. A rendkívül érdekesítő, szép kiállítása vaskos kötet ára igen olcsó. — 16 korona 50 fillér és 10% felár. Kapható Hegedűs és Sándor részvénytársaság könyvesboltjában, Piac-u. 34. Telefon 54.

— Ha Oroszországban polgárország lett volna, a dologkerülő esőcselék nem rabolhatta volna ki az országot. Minden polgárnak kötelessége a polgárországba belépni. Jelentkezni lehet a debreceni függetlenségi és 48-as pártban.

SZINHÁZ

MŰSOR:

Csokonai-színház

CSÜTÖRTÖK: Casanova, operett. A) bérlet. PÉNTEK: Casanova. B) bérlet. SZOMBAT: Délután: A kedélyes lovasrendőr, gyermekelőadás. — Este: Casanova. C) bérlet. VASÁRNAP: Délután: Baccarat, színmű. — Este: Casanova, operett.

Vigszínház

CSÜTÖRTÖK: A tolvaj, színmű. — Bihari Ákos felléptével. PÉNTEK: Baccarat, színmű. — Bihari Ákos felléptével. SZOMBAT: Délután: A tolvaj, színmű. — Bihari Ákos felléptével. — Este: Van-e babája? piros színmű vigjáték.

A színházi iroda hírei. Bihari Ákos fellépte. Ma játszik először Bihari Ákos, a kiváló hős-, és szerelmes színész, aki a Vigszínházban a Tolvaj színmű Voysin Richárd szerepét játssza. Holnap Bihari a Baccarat színműben játssza el egyik parádés szerepét. — Biboros. Hétfőn, kedden és szerdán kerül színre a Csokonai-színházban bérletes előadásban, Bihari Ákos felléptével, a Biboros, színmű. — Fogadjunk! operett újdonságra készül most az énekes személyzet, amely hétfőn kerül színre először a Vigszínházban. A főszerepet Honthy Hanna játssza. — Szombati előadások. Szombaton a Vigszínházban délután Bihari Ákos felléptével a Tolvaj színmű, este a Van-e babája? piros színlepos vigjáték. — a Csokonai-színházban délután gyermekelőadásban a Kedélyes lovasrendőr, vigjáték, este C) bérletben a Casanova kerül színre.

Casanova, szerelmi legenda, ma utoljára az Urániában.

Az aranyember, I. rész, ma utoljára az Apollóban.

Tereze Oria, a világhírű színművésznő, főszereplésével a „Késői boldogság” című négy felvonásos drámát mutatja be pénteken, szombaton és vasárnap az Arany Bika-mozi. E nagyszabású műsor másik slágere a Bakfiszviek című három felvonásos vigjáték.

Az „Alraune”-t, Hans Heine Ewers világhírű regényét mutatja be pénteken az Uránia. Jegyelfvétel.

A világhírű „Vámpir-tánc”, mint betét, pénteken az „Alraune” című regényben. Bemutatja az Uránia.

W. Psylander legújabb drámája pénteken az Apollóban.

VISZKETEGSÉGET, SÖMÖRT, RÜHT
a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti, törvényesen védett „SKABOFORM-KEZELÉS”. Nincs szaga, nem piszkál. Mindig eredeti pecsétes Dr. Flesch-felét kerjünk. Próbátégely K 4 —, nagy tégely K 6 —, családi tégely K 15 —. Debreczen és vidéke részére ír-kár Reichard Sándor Csillag gyógyszerár Arpad-tér 1. és Grosz Nagy Ferenc Arany Egyszaru gyógyszerár Városliget a „SKABOFORM” védjegyre ügyeljünk.

KÖNYVUJDONSÁGOK

Most jelent meg 3. kiadásban:

**DRASCHE-LÁZÁR
A TÜZKERESZT**

REGÉNY. A „TÜZPRÓBA” CÍMŰ REGÉNY FOLYTATÁSA. — ÁRA 15 KORONA. EZEN REGÉNYBŐL 10 NAPALATT 2 KIADÁS, 20 000 PÉLDÁNYBAN FOGYOTT EL, AMI FÉNYES BIZONYÍTÉKA A KÖNYV RENDKÍVÜLI ÉRDEKES-SÉGÉNEK.

Most jelent meg 5. kiadásban
A TÜZPRÓBA

REGÉNY. ÁRA 11 KOR.

KÉT MŰVÉSZETI KÖNYV:

1. Biedermeier

Irta FARKAS ZOLTÁN. Gyönyörű nagy 8-as alakú díszes költésű könyv több mint 100 képpel. Ára 15 korona.

2. »Az akt«

Irta MALONYAI DEZSŐ. Hasonló díszes kiállításban, gyönyörű kivitelű, több mint 100 képpel. Ára 15 korona.

Szép Ernő: »Lila akácza«

Egy fővárosi fiatalember regénye. Ára 11 K.

Koritsánszky Ottó:
Láng és pernye

Kis képek nagy időkben! Díszes kiállítású kötet. Rendkívül érdekesítő 18 elbeszélés. Ára 12 korona.

Tíz % felár

Kaphatók:

HEGEDÜS ÉS SÁNDOR IRODALMI ÉS NYOMDAI RT. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN
Piac-utca 34. :::: Telefonszám 54.

7 koronás olcsó regénysorozat:

Szomaházy István: Ella kisasszony ötlete és Nyári felhők. — Brousin Hourard: A rejtelmes sziget. Regény. — Ellar Carit: Vendetta és Uchard Kario, az Ó védenec egy kötetben — Rider Haggard: Ismeretlen ország. Regény. — Minden kötet 7 kor.

Kaphatók:

Aczél Henrik modern antiquáriuma
könyvkereskedésében
Első Takarékpálota.
TELEFONSZÁM: 575.

Apróhirdetések.

Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szögig 2 korona, minden további szó 20 fillér. Vasár- és ünnepnapokon 10 szögig 3 korona, minden további szó 30 fillér. Kővér betűkkel nyomottak kétszeresen számítódnak.

Aranyat-üzöstől,

szóló zálogleveleket (zálogcédlúkat) és egyéb tárgyakat a legmagasabb árban veszek. — Meghívásra házakhoz is elmegyek. Stelner Mihály Széchenyi-u. 19. szám.

Gyógyszer-

Övegeket tisztá állapotban vásárol Grosz Nagy Ferenc gyógyszerész. Arany egyszaru gyógyszer-tár a színház mellett

Eladó

Varga-kert, Keleti-sor 7. sz. alatt, a Salétromos kaszárnya mellett lévő 51 hold telek, amelyen 50 méter hosszú deszkából épített barakk van. Az egész telek 3 méter magas deszkakerítéssel van körül véve. Értekezhetni Debreceni Gazdák Bankjánál, Kossuth-u. 17.

Gummi-bélyegzőt

peccátnyomó és mindenféle véset ímbe készíti **PAULÓ vésnök** Batthyány-utca 22. szám Gummi-bélyegzőt 24 óra alatt készítek.

Lakást

keres a „Nemzeti” b.zi. társaság titkára. Telefon 471.

National

kasszákát legjobban javít Keszler, első debreceni műszerész, Széchenyi-utca 1.

Akinek

törött aranya, ezüstje, ékszere, vagy záloglegye van eladó, hívja meg Krámer, Arany Bika-bérház 3.

Lapkihordó

szeszonyokat jó illetéssel felvesz a kiadóhivatal. :: ::

Elvezett

egy leszámolásra vonatkozó aktánk. Megtaláló jutalomban részesül az egyetemi egyikezésnél (Nagyerdő).

KIFUTÓ FIU

FELVÉETETIK A KIADÓ-HIVATALBAN

Remek szivarkahüvelyek

Nikotinmentos, kiváló jó minőség.

»DUX« ANTINIKOTINOS SZIVARKAHÜVELY,

gyönyörű kiállítású aranynyomású hüvely. 1 doboz (100 db) 2 korona. 10 doboz (1000 darab) egyszerre véve 18 korona.

»LEX« ANTINIKOTINOS SZIVARKAHÜVELY,

arany felirattal, elegáns felirattal, elegáns hüvely. 1 doboz (100 darab) 2 korona. 10 doboz (1000 darab) egyszerre véve 18 korona.

Nagybani eladásra való nagyobb oó vételreál külön engedmény. oo

Kaphatók:

HEGEDÜS ÉS SÁNDOR
IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T.
PAPIRKERESKEDÉSÉBEN
PIAC-U. 34.

Telefon 51.

Telefon 54.